

Solberga skov

Ejer: Per Hilbert

Offentlighed: Privat ejendom. Der er ikke offentlig adgang

Adresse: Solberga 18, 27463 Rydsgård, Sverige

Skovens blev sået og plantet i foråret 2002.

Formål: Formålet er først og fremmest herlighedsværdi i videste forstand, med primær fokus på ejendomsværdiforøgelse, ejerglæde og æstetik. Sekundære mål er skabelsen af autentisk natur og biodiversitet.

Vurdering: Temmelig vellykket og etableret med små midler. Kræver dog løbende justering af bevoksningsstruktur for at nå målet. Kræver altså faglig indsigt og en beskednen arbejdsindsats.

Solberga Skov

Ejendommen ligger i Sydsåne på en stærkt leret jord. Jorden har en stor vandholdende evne, men er ikke vandlidende. Arealet ligger midt i et landbrugsdomineret stærkt kuperet landskab med stor afstand til skove.

Udsigt og æstetik

Ejendommen ligger på et højdedrag mellem Rommel-åsen, som strækker sig langs den sydsånske østersøkyst og Østersøen, og der er en meget smuk udsigt både mod nord til Rommel-åsen og mod syd til Østersøen og kystlandskabet. Ejeren har været meget bevidst om bevarelse af disse udsigter ved anlæg af skoven. Den vide udsigt er sikret på to steder på ejendommen. Dels fra et lille lysthus på ejendommens højeste punkt yderst i haven (billed 1), som samtidig er indgangen til skovstykket. Dels fra et punkt i skoven, hvor en 50 meter bred skråning er friholdt for plantning (billed 2). Herfra er der en strålende udsigt til Rommel-åsen mange kilometer væk. Denne bakke bruges også til kælkning med børnebørn og andre lystige sjæle.

Mål for skoven

Det langsigtede mål er etablering af en remise-agtig småplantning, som tilfører ejendommen værdi, og som har en rekreativ anvendelse i det daglige. Og hvor rån måske kan sætte et lam. Der ønskes en bevoksning af mere eller mindre dybkronede egetræer med en rig undervækst af buske og urter.

Til sikring af en undervækst er også plantet buskarter som tørst, mirabel, kornel, gedebled, naur og hassel. (Den sidstnævnte kræver dog at blive sat på roden få år efter plantning for ikke at udkonkurrere egetræerne, som især ved en såningskultur kan bliver trykkede af hassel. Ideelt skal hassel efterplantes i forbindelse med den første tynding og ikke samtidigt med kulturanlægget.) Og yderst i skovbrynet er plantet en række forskellige lyskrævende buskarter.

Der er senere etableret ramsløg et par steder i bevoksningen (vil antagelig brede sig stærkt).

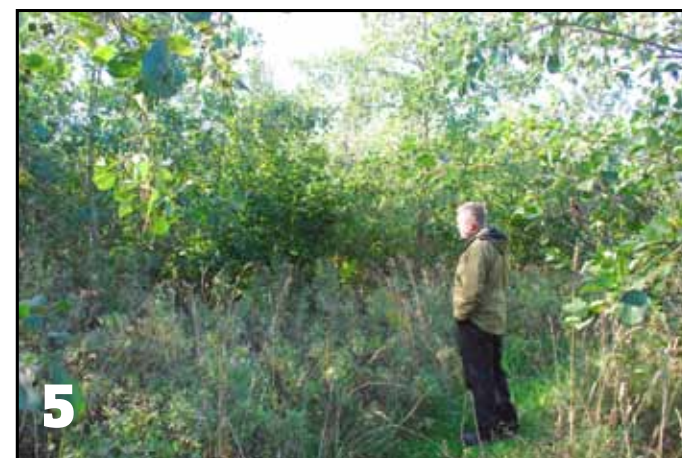

Kulturmetoden

Kulturmetoden er særdeles original og interessant – især til skabelse af vildtremiser, rekreativ skov og skovbryn. Forløbet er som følger:

1. Marksprøjtning med Roundup på kulturarealet.
2. Efterfølgende pløjning og harvning i foråret.
3. Manuel bredsåning af agern fra såbalje i maj måned 2002
4. Dækning af frø med alm. harve (frøenes dybde varierede fra få til 10 cm)
5. Halvdelen af arealet blev tromlet (men der fandtes ingen forskelle på tromlet og ikke-tromlet jord)
6. Umiddelbart herefter markeredes stiforløbet med pæle og der blev sået græs med landbrugs-såmaskine på stiaarealet. Der blev plantet hybridlærk som en 'allé' langs stien.
7. Der blev herefter plantet rødél som ammetræer. Disse blev sat tilfældigt og ikke i rækker, idet man blot gik 4-5 skridt mellem hver plantning. Den effektive afstand er nok mellem 4 og 5 meter. Enkelte skovlind, kirsebær og naur blev iblandet ammetræerne. Desuden lidt tørst, kornel og hassel spredt over stykket. Til sidst en række buske i randen som et skovbryn: Hyld, tjørn, kvalkved, slåen, benved samt forskellige hjemmehørende arter af rose.
8. Gennem forår og sommer i sånings- og plantningsåret 2002 blev skovrejsningen ikke beskyttet med hegn. Allerede før fremspiring af egetræerne var der heftig fouragering på de begravede agern af snesevis af alliker. Efter en vellykket fremspiring af egetræerne blev plantetallet også drastisk reduceret af gnav fra mosegrise, harer og rådyr. Der var derfor store tab af ege gennem den første vækstsæson. Den vestlige og største del af skovrejsningen (vest for "udsigtsskråningen") blev derfor hegnet i efteråret, mens den mindre østlige (og meget smalle) del ikke blev hegnet. Der er meget stor forskel på succes'en i den beskyttede og den ubeskyttede del af plantningen.

På trods af den relativ store afgang af egeplanter er skovrejsningen – det rekreative formål i mente – blevet en succes. Der er en del pletter, hvor der er meget få eller ingen egetræer (billed 4), men overvejende findes der på arealet et tilstrækkeligt antal egetræer til at danne egekrat på lang sigt (billed 6). Hvor egetræerne mangler, kan ammetræet rødél overtage den langsigtede funktion, fordi rødél på denne fugtige lerjordslokalitet forbliver sund og produktiv (billed 4). Eller sådanne arealer kan henligge åbne og danne små lysninger (billed 5). Visse steder er egen kommet i stort antal og her er en udrensning nødvendig (billed 3),

men ellers består plejen i den nu 11-årige bevoksning i en årlig gennemgang med fældning hhv. oprisning af ammetræerne (billed 7).

Fordelen ved denne kulturmodel er frem for alt prisen. Hele kulturen incl. jordbearbejdning, frø og planter er implementeret for omkring 10.000 kr./hektar. I rekreativ, æstetisk sammenhæng er en anden fordel måske at kulturen ser mere "naturlig" ud og mere har præg af "krat".

Der er to væsentlige ulemper ved modellen. Først er der den store usikkerhed omkring egenes kultursikkerhed. Hvis man ønsker en komplet egebevoksning, kræver det i hvert fald, at der gennemføres en rettidig hegning og skadedyrsbekæmpelse. I den østlige del af skovrejsningen, hvor der ikke blev heget er der arealer, hvor egen ikke er kommet, men ellers står der spredte små ege også på dette areal. Endvidere er det nok også tilrådeligt at bruge en ege-såmaskine, idet den

fordeler agern mere jævnt. Den manuelle bredsåning med nedharvning har dog fungeret usædvanlig godt i dette tilfælde, men resultatet afhænger naturligvis af spredersens håndlag. Den anden ulempe er det særligt udprægede behov for tidlige og hyppige udrensninger blandt ammetræerne samt stamtalsregulering af egne, hvor de står for tæt. Dette stiller store krav til skovejers personlige engagement og kunnen.

Kulturpleje

Der er ikke foretaget nogen form for kulturpleje. Hverken kemisk eller mekanisk (bredsåningen forhindrer radrensning). Den forudgående Roundup-sprøjtning lagde en dæmper på ukrudtsmængden i de første år, og både de såede ege samt de plantede træer og buske klarede sig problemløst gennem kulturfasen.

Vedproduktion

Jævnfør det ønskede formål med skovrejsningen bliver der formodentlig aldrig skabt kvalitetstræ af betydning. Det er dog et udtrykkeligt mål for ejeren at kunne høste brænde i skoven til eget forbrug. Dette sikres indtil videre gennem en langsom afvikling af ammetræerne og på lidt længere sigt gennem tynding af egetræerne. Der er allerede høstet brænde 2 gange i forbindelse med tynding af ammetræer.

Skovens afgrænsning mod bebyggelse samt græsslæt

Da bygningerne i forvejen ligger godt vindbeskyttet, har skovrejsningen ingen lægivende funktion. Dels for at sikre et vist frirum til andre aktiviteter, dels for at bevare udsigt mod Rommel-åsen samt for at skabe

landskabelig variation har ejeren friholdt et mindre markstykke for

tilplantning ud for gæstefløj og ladebygning (billed 8). Denne mark (samt udsigtsskråningen midt i skovstykket) bliver slået én gang årligt. Græsset efterlades.

Nabohensyn

Hensynet til godt naboskab spiller en stor rolle for ejeren, som fra sit virke som skovbrugskonsulent har været vidne til mange nabostridigheder p.g.a. træer. Udragende og nedhængende grene, som har det med at brede sig flere meter ind over naboens jord, giver ofte anledning til konflikt. Der er derfor langs det lange nordlige skel kun plantet skovbrynsarter, og de yderste 5 meter ind mod naboen er friholdt for bevoksning – hegnet er sat 5 meter fra skellet. Der ligger en aftale om, at også naboen kan anvende disse 5 meter som kørespor eller forager, hvilket i praksis hindrer, at skellet gradvist forskubbes (idet naboen selv vil få problemer, hvis sporet bliver smallere end de 5 meter) - se billed 9.

Denne slags bæltter eller spor mellem skel og skovbryn giver også jagtmæssige fordele, idet man kan skyde vildt i skovranden, men på egen jord.

Da den samme landmand har marker på begge sider af ejers 400 meter lange skovstykke, har ejer i den smalle ende af jordstykket desuden friholdt en gennemkørsel mellem de to marker. Sådanne hensyn medvirker til et godt naboskab.

Stisystemet

Skovrejsningen er anlagt i forlængelse af haven. Havens stier fører derfor naturligt ud i skoven. I forbindelse med kulturanlægget blev en sti anlagt gennem bevoksningen, og den blev tilsået med græs kort efter egesåningen. Stien vedligeholdes nu med en plænetraktor. Stien blev med vilje anlagt øverst på skråningen, men dog inde i skoven, hvor der altid er læ (billed 10). Bemærk at der langs stien er plantet hybridlærk.

På trods af skovens beskedne størrelse oplever man på stien at være omsluttet af tæt skov. Stien fører ud til et udsigtssted, hvor siddemuligheder er placeret. På en rundtur kan man vælge at fortsætte tilbage ad førnævnte spor langs skellet med udsigt over det åbne landskab mod nord. Til den nysgerrige skovtrold er anlagt endnu en lille snoet ekstensiv sti gennem bevoksningen, hvor træerne blot er opstammede (billed 11).

Naturbeskyttelse, vand og jagt

Der er lagt vægt på at anvende træ- og buskarter, som er hjemmehørende på lokaliteten (tanken var, at det skulle se ud som om det var selvsået og naturgroet).

Der er placeret en stor stenbunke som levested for padder, firben og insekter.

Ejeren har på trods af jordbundens store vandholdighed ikke etableret søer eller vandhuller. Dels på grund af tilliggendets beskedne størrelse, dels på grund af ejendommens beliggenhed på et højedrag. Men ejeren har visse idéer til, hvor naboerne med fordel kunne etablere søanlæg tæt på ejendommen.

Trods arealets beskedne størrelse fungerer beplantningen som en "trædesten" for vildtet i et ganske åbent landskab helt domineret af agerbrug, og hvor ethvert træ og enhver bevoksning opfattes som spild af god landbrugsjord. Rådyr og harer optræder hyppigt. Der overvejes en indsats for agerhønsene. Der drives endnu ikke jagt.

Konklusion

Idet formålet har været at skabe et stykke kratlignende skov i rekreativ tilknytning til hus og have, må projektet siges at være meget succesrigt. En del af successen ligger i, at der er valgt en lokalitetstilpasset træart til ammetræfunktionen, idet ammetræerne således opretholder en høj sundhed og kan danne skov dér, hvor egesåningen ikke er lykkedes. På mange andre (mere tørre) jorder ville rødellen stagnere og dø tidligt, og man ville så få for store nøgne utilplantede arealer. Det er altså vigtigt at vælge en vital træart til ammetræ.

Etableringen har været meget billig og teknisk let. En attraktiv måde at skabe vildtremiser og naturlige krat på. Hegningen må dog ikke spares væk.

Taksigelse

Ejendomsanalyserne er finansieret af Naturstyrelsen, 15. Juni Fonden, Skovdyrkerne og SkovByKon. Vi takker varmt for projektmidlerne – uden hvilke projektet ikke havde kunnet gennemføres. Ejendomsanalyserne udgør et centralt kilde-materiale til vores kommende nye bog: "Skovrejsning, natur- og herlighedsværdier"

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

15. Juni Fonden

